

N:o 18.

Ank. till Riksd. kansli den 20 mars 1888, kl. 3 e. m.

Andra Kammarens fjerde tillfälliga utskotts utlåtande n:o 6, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om ändring i förordningen angående expeditionslösen den 7 december 1883, i fråga om lösen för gravationsbevis.

Uti en till utskottet hänvisad motion, n:o 152, har herr A. Waldenström — efter erinran hurusom i § 2 af gällande förordning angående expeditionslösen, i fråga om lösen för gravationsbevis rörande fast egendom på landet, stadgades, att denna lösen skulle utgå, för hvarje hemman, hemmansdel eller lägenhet till och med tre med 1 krona 50 öre, öfver tre till och med sex med 1 krona och öfver sex med 50 öre, dock att lösen ej finge öfverstiga 10 kronor — anført, att af detta stadgande följde, att lösen för gravationsbevis å delar af ett hemman, hvilka genom särskilda fång förvärfvats, skulle, äfven om delarne tillhörde *samme* egare, beräknas efter fångens antal. En fastighetsegare, som exempelvis genom sex särskilda fång förvärfvat lika många delar af ett och samma hemman, måste således för ett gravationsbevis erlägga i lösen 7 kronor 50 öre, och då, enligt gällande förordning om stämpelafgiften, gravationsbevis skall förses med stämpel motsvarande den för beviset utgående lösen, finge i det förutsatta fallet fastighetsegaren för gravationsbeviset vidkännas en utgift af sammanlagdt 15 kronor, hvilket tvifvelsutän måste anses oskäligt. Detta missförhållande, som före tillkomsten af förordningen angående lagfart å fång till fast egendom den 16 juni 1875 sällan gjorde sig gällande,

hade genom berörda förordnings stadgande, att lagfart skall sökas äfven å ärfd fastighet, i högst väsentlig grad ökats. I följd af detta stadgande hade nemligen vid skifte af fastighet mellan flere arfvingar i måhända de flesta fall så tillgått, att fastigheten delats mellan arfvingarne i lika lotter, å hvilka särskilda lagfarter beviljats; och då arfvingarne sällan funnit med sin fördel förenligt att utbryta och bruka hvar sin lott, hade de fleste genom särskilda köp öfverlåtit sina lotter till medarfvingar, hvilka sålunda genom *flera* fång åtkommit sin fasta egendom eller med andra ord blifvit egare till *flere delar* af den arffallna fastigheten.

Efter anmärkning att det sålunda påpekade missförhållandet rörande lösen för gravationsbevis torde — i väsentlig mån åtminstone — komma att qvarstå, oaktadt genom kongl. kungörelsen den 16 december 1887 meddelats bestämmelse i fråga om gemensam expeditions utfärdande för sterbhusdelegare eller testamentstagare, hvilka söka lagfart å fast egendom, som dem i giftorätt, arf eller testamente tillfallit, öfvergår motionären till en annan omständighet, som han, jemväl beträffande lösen för gravationsbevis, finner otillfredsställande. Motionären yttrar nemligen:

»Innan kongl. förordningen angående in-teckning i fast egendom den 16 juni 1875 blef till efterlefnad gällande, måste in-teckningar af alla slag för att bibehållas vid gällande kraft förnyas inom tio år från beviljandet, och genom gravationsbevis, omfattande samma antal år, kunde således upplysning då vinnas om alla i en fastighet gällande in-teckningar. Sedan emellertid genom berörda förordning stadgats, att in-teckningar för nyttjanderätt samt för rätt till afkomst eller annan förmån, som åt någon upplåtes att från fast egendom utgå, skola gälla utan förnyelse, så snart de blifvit uti rättens in-teckningsbok införda, måste för erhållande af fullständig utredning angående de in-teckningar, som besvara en fastighet, granskning företagas af ej mindre in-teckningsprotokollen för tio år före dagen för bevisets utfärdande, än äfven in-teckningsboken för tiden derförut intill den 1 januari 1876, då in-teckningsböckerna började föras. Gravationsbevis, som utan sådan granskning af in-teckningsboken utfärdas, blifver i så måtto ofullständigt, att detsamma icke upptager de in-teckningar för nyttjanderätt och afkomst eller annan förmån af fast egendom, hvilka i in-teckningsboken införts efter den 1 januari 1876, men mer än tio år före den dag gravationsbeviset utfärdas. Denna sist omförmälda, för ett fullständigt och tillförlitligt gravationsbevis oundgängliga granskning är betygsutgifvaren dock icke skyldig att utan särskild ersättning verkställa. De bestämmelser i expeditionstaxan, för hvilka jag här ofvan

redogjort, afse gravationsbevis för *tio* år. Skall beviset omfatta längre tidrymd, ökas lösen för hvarje öfverskjutande år med tio procent, dock ej under en krona. Mer än tolf år hafva förflutit sedan in-teckningsböckernas tillkomst. Tillökningen uppgår följaktligen redan nu till 30 procent, och då densamma, på sätt nämnt är, årligen stiger med 10 procent, är deraf en gifven följd, att lösen för gravationsbevis, om expeditionstaxan i denna del bibehålles oförändrad, inom sju år här-efter fördubblas.»

Motionären slutar med den hemställen, att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla om sådan ändring i gällande förordning angående expeditionslösen, att de i motionen omförmälda missförhål-landen rörande lösen för gravationsbevis angående fast egendom på landet blefve undanröjda.

Af förestående redogörelse för den föreliggande motionen inhem-tas, att motionären funnit förordningen angående expeditionslösen, i fråga om lösen för gravationsbevis, som af domhafvande på landet ut-färdas, stadga:

1:o) att sådant gravationsbevis å delar af *ett* hemman, hvilka ge-nom särskilda fång förvärfvats, skall, äfven om hemmansdelarne tillhöra samme egare, lösas med iakttagande af den i förordningen bestämda beräkning af fångens antal; och

2:o) att lösen för gravationsbevis för *längre* tid än *tio* år skall utgå ej mindre med stadgad lösen för ett gravationsbevis *för tio* år än äfven derutöfver för hvarje år, beviset vidare omfattar, med en tiondedel af nämnda lösen, dock minst 1 krona.

Hvad nu först angår det under 1:o) här ofvan omförmälda fall, så har utskottet väl erfarit, att den af motionären i detta afseende an-gifna tolkning af expeditionstaxan ingalunda är allmänt antagen af domhafvande i vårt land, utan att flere domare debitera enkel lösen för gravationsbevis å *ett* hemman i en egares hand, äfven om särskilda delar af samma hemman genom olika fång förvärfvats; men utskottet anser det likväl vara otvifvelaktigt, att motionärens nu ifrågavarande upp-fattning är lagligen grundad. Förordningen om expeditionslösen af den 7 december 1883 härleder sig nemligen från ett inom civildepartemen-tet af vederbörande kansliråd jemte två tillkallade sakkunniga biträden utarbetadt förslag, och i detta förslag finnes i tariffen om gravations-bevis införd bestämmelse derom, att delar af samma hemman eller lä-

genhet, hvilka genom särskilda fång kommit i samma egares hand, icke finge beräknas till förhöjning i lösen. Sagda bestämmelse återfinnes emellertid icke i förordningen, utan har blifvit struken, hvaraf otvetydigt lär framgå, att vederbörande äro berättigade till nämnda förhöjning.

Om nu det icke kan bestridas, att utfärdande af gravationsbevis ofta erfordrar lika mycket arbete, då fråga är om flera delar af samma hemmansnummer, hvilka genom särskilda fång från olika egare förvärfvats, som då gravationsbevis afser olika hemmansnummer, och att följaktligen det ifrågavarande stadgandet i allmänhet har sitt berättigande, finner utskottet å andra sidan det vara uppenbart, att i det af motionären särskildt angifna fall, eller der sterbhusdelegare, efter att hafva skiftat en fastighet och lagfarit med sina andelar af densamma, öfverlåta dessa på en medarfvinge eller annan person, stadgandet leder till för hög lösen och att för den skull, till förekommande deraf, ändring i expeditionstaxan bör ske.

Vidkommande åter motionärens uppfattning rörande det här ofvan under 2:o) upptagna ämne, finner utskottet det vara ganska tvifvelaktigt, huruvida samma uppfattning må antagas vara riktig. Tariffen i förordningen om expeditionslösen innefattar nemligen, i fråga om gravationsbevis, två hufvudrubriker, så lydande:

»a) för tio år.

b) för kortare tid än tio år.»

Men någon rubrik: »för längre tid än tio år» finnes der icke. Utskottet tror sig häraf kunna draga den slutsats, att man vid författningens utfärdande alldeles icke tänkt sig, att gravationsbevis kunde behöfva omfatta längre tid än tio år. Saknaden af lagbestämmelse härom har jemväl, enligt hvad utskottet inhemtat, föranledt olika praxis, i det att man på somliga ställen förfarit så som motionären ansett vara det rätta, under det att på andra ställen man ansett sig icke vara berättigad att uppbära lösen för den tid, gravationsbeviset afsett utöfver tio år, och åter på andra ställen lösen för den öfverskjutande tiden uppburits såsom för bevis, tecknad å företedd handling. Tillägg till eller förklaring af expeditionstaxan, hvarigenom erhålles en tydlig bestämmelse om skälig lösen för gravationsbevis, som afser längre tid än tio år, torde således af behovet påkallas.

På grund af hvad härmed blifvit anfördt, får utskottet hemställa,

att Riksdagen ville besluta att i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla dels om ändring af förordningen angående expeditionslösen den 7 december 1883, i

syfte att lösen för gravationsbevis i det här ofvan angifna fall, då fastighetsdelar blifvit af sterbhusdelegare öfverlättna, icke må beräknas såsom för särskilda fastighetsdelar, och dels om tillägg till eller förklaring af samma förordning, innefattande bestämmelse om skälig lösen för gravationsbevis, som afser längre tid än tio år.

Stockholm den 20 mars 1888.

På utskottets vägnar:

LUDV. ESSÉN.

Herr A. Larsson i Lund har begärt här få antecknadt, att han icke deltagit i behandlingen inom utskottet af ifrågavarande motion.
